

Sjømat i verden – statusbilde uke 8, 2025

Sjømatrådet vil med dette notatet gi Nærings- og fiskeridepartementet en oppdatering på løpende saker og scenarier som preger norsk sjømat i det globale bildet.

Hensikten er å dele informasjon, analyser og status fra ulike markeder som direkte og indirekte angår norsk sjømat.

Statusbildet gir i utgangspunktet oppdateringer fra inneværende uke og forsøker og se to til tre uker frem i tid i saker som angår sjømathandel, tolltariffer, mediebilde, analyser og relevante uttalelser. Dette er basert på en løpende monitorering av mediebildet, bransjepresse, analyser og kommunikasjon relatert til sjømat i våre prioriterte sjømatmarkeder.

Overordnet bilde

Det er i hovedsak amerikanske finansmedier, samt globale sjømatmedier som har denne saken på radaren. Det rapporteres om lite nyhetsstoff i uke 8 relatert til saksområdet «toll, Trump og sjømat» i Europa.

Det later til at det er aksene mellom USA og Russland som er grunnlaget for de fleste krusningene i markedet. Ikke unaturlig, gitt de diskusjonene som pågår på et sikkerhetspolitisk plan i disse dager. I tillegg vil vi belyse situasjonen i Canada, som nærmer seg en oppdatert situasjonen etter at den amerikanske administrasjonen utsatte innføringen av 25 % toll med en måned, og gi en oppdatering fra Sør-Korea.

Russland – USA (kongekrabbe, snøkrabbe):

Som den største produsenten av kongekrabbe og neste størst produsenten av snøkrabbe var USA et svært viktig marked for Russland før sanksjonene trådte i kraft i juni 2022.

Mesteparten av fangsten i Barentshavet på de to nevnte artene ble prosessert og eksportert til det amerikanske markedet. I tillegg kom det også inn snøkrabbe og kongekrabbe fra fangstene i Østen via Korea og Japan.

- I 2021 var 90 prosent (13 000 tonn) av kongekrabbeimporten og 29 prosent av snøkrabbeimporten i USA fra Russland
- Rundt 60-70 prosent av de russiske fangstene av snøkrabbe endte opp i det amerikanske markedet

- Rundt 40 prosent av de russiske fangstene av kongekrabbe endte opp i det amerikanske markedet

Etter sanksjonene har den russiske industrien måtte vri eksporten sin over til mer levende krabbe til de asiatiske markedene og da til lavere priser enn før sanksjonene. Russiske selskaper har også investert betydelig i logistikk fra Murmansk til Asia for å kunne ta levende kongekrabbe direkte til Kina (i første omgang). Nå går det direkteruter til Kina som tar syv-åtte timer, i tillegg har de testet å ta levende krabbe via Nord-Østpassasjen på frakteskibe.

Hva skjer dersom USA åpner for russisk krabbe?

Dersom markedet i USA på et tidspunkt igjen åpner for russisk krabbe vil noe, spesielt fangstene i Barentshavet, trolig vris mot det amerikanske markedet. Det skyldes at det er få fryst markeder for denne krabben og at Asia-markeder ikke har like stor etterspørsel etter stor krabbe som USA-markedet.

Den norske industrien, spesielt på kongekrabbesiden har siden innføringen av handelsstoppen til Russland hatt en vridning av mer eksport til USA til høye priser. Nå er det rekordhøye priser på fryst kongekrabbe i det amerikanske markedet. I januar var eksportprisen på fryst kongekrabbe på 913 nok/kg i snitt. I markedet [rapporteres](#) det om priser opp mot 1400 nok/kg for de største størrelsene.

Også på snøkrabbe opplever man sterke priser på fryst ettersom det er lite krabbe tilgjengelig på lager i markedet. Eksportprisen i januar var på 200 nok/kg og i markedet rapporteres det om priser over 300 nok/kg for stor krabbe. Den canadiske sesongen starter først nærmere april og det vil trolig bli en liten kvotenedgang denne sesongen. I Asia er den levende kongekrabben og fryste snøkrabben mer eller mindre presset ut på grunn av stor tilførsel fra Russland og lave priser.

Konsekvenser for den norske industrien

Noe av eksporten vil vris tilbake til Asia fordi prisene i det amerikanske markedet går ned og man blir mer konkurransedyktig på pris i Asia.

Det er foreløpig få nyhetsartikler om denne tematikken.

Russland – Kina

Det spekuleres i en rekke medier, både vestlige og østlige, om USAs sanksjoner mot Russland vil avvikles eller reduseres i omfang.

Effekter for norsk sjømat dersom USA åpner for russisk sjømat:

- På kort sikt – en **betydelig nedgang i etterspørsel etter fryst hel, norsk torsk** til bearbeiding i Kina og re-eksport til USA, ettersom russisk er langt lavere priset.
- Det vil påvirke prisene på norsk råstoff negativt og russisk råstoff positivt. Dette gjelder i hovedsak fryst hel torsk i mindre størrelser.
- **Det vil være lite effekt for norsk hyse**, ettersom de ikke er med i forbudet for russisk sjømat til US (så lenge den er bearbeidet i tredjeland).
- En større andel fryst hel **norsk torsk vil gå til Europa**, mens russisk torsk vil gå til USA, både direkte og via bearbeiding i Kina, samt noe via Vietnam og Indonesia.
- Kina og Asia er i dag «overstrømmet» med **russisk krabbe**. Dersom varestrømmen går mot USA vil det åpne seg større rom i Kina/Asia for norsk. Men da må prisene på norsk tas betydelig ned fra dagens nivå og/eller normaliseres med russisk.

Eventuelle tollsatser USA skulle innføre på import fra Russland vil dempe de ovennevnte effektene.

Hva kan skje dersom importforbudet av russisk råstoff oppheves?

En mulig opphevelse av forbudet for import av russisk råstoff av alaska pollock, torsk, krabbe og laks til USA kan implementeres i løpet av kort tid. Sett i lys av siste ukes dialog mellom USA og Russland, er det mulig å tenke at en tettere relasjon mellom stormaktene er målet.

Dersom sanksjonene skulle bli opphevet, vil det fremdeles være mulig for USA å ilegge toll på varelinjene. Hva tollsatsen skulle bli vil avsløre hvor tett handelssamarbeidet ønskes å være fra amerikansk side. I denne konteksten vil USA ha muligheten til å indirekte legge incentiver på andre produsentland som ønsker å eksportere varer til USA.

Eksempelvis vil 25 % importtoll på russisk filet av Alaska pollock ved import til USA tilrettelegge for prosessering av russisk råstoff i Kina. Dette skyldes at etter

prosessering i Kina vil sluttproduktet, filet av russisk alaska pollock, få kinesisk opprinnelse og følgelig 10 % toll som er gjeldende sats pt. ved import til USA.

Med bakgrunn i tidligere uttalelser fra Trump, hvor handelsbalansen skal være et utgangspunkt for hvilke tollsatsar som tildeles hvilke varer og fra hvilke land, så stiller Russland betydelig sterkere enn Kina. USA har et handelsoverskudd til Russland med US\$ 2,19 milliarder, mens status for Kina er et handelsunderskudd på US\$ 396,73 milliarder. Sett fra et økonomisk perspektiv har ikke Russland mye å frykte.

Dimensjoner som militærmakt, handelsrelasjoner og geopolitisk posisjonering er derimot faktorer som vil ha stor betydning for hvilke relasjoner USA ønsker å tilrettelegge for.

Kina – hva sier de på kinesisk side?

Vi har plukket opp litt signaler fra CAPPMA: *Chinese Aquatic Product Processing and Marketing Alliance*. Medlemsbasert bransjeorganisasjon, ala Sjømat Norge, primært for kinesisk sjømat foredlingsindustri. Nær relasjon til Kinesiske myndigheter. Arrangerer seminarer, messedeltakelse, utgående delegasjoner, ivaretar medlemmenes interesser etc.

- De virket ubekymret/lettet over den nye 10% tollen fra USA!
- De mente at de hadde klart å opprettholde volumene godt på deres største produkt til USA, tilapia, etter at US innførte 25 % straffetoll i 2019.
- Videre forventet de at det vil bli inngått en ny avtale om landbruksprodukter (inkl sjømat) mellom Kina og US, som vil medføre forbedrede rammevilkår.
- Deres utgangspunkt var at tyngdeloven tilsier at åpen global handel er fremtiden, og at det vil gå den veien da det er til størst interesse for alle. Det som skjer nå i US var for dem kun et midlertidig tilbakesteg.

Canada trues av straffetoll – hva er omfanget?

Canada er verdens fjerde største lakseprodusent etter Norge, Chile og Storbritannia, med en produksjon på om lag 118.000 tonn i 2024. Canada eksporterte om lag 85 tusen tonn laks i 2024, samtidig som importen var på 62 tusen tonn. Netto tilførsel til Canada (konsum) blir dermed ca 95 tusen tonn.

Produksjonen i Canada er fordelt mellom øst- og vestkysten. Produksjonen på vestkysten ble betydelig redusert i 2023 etter nedstenging av flere lokaliteter. Produksjonen på vestkysten 2024 var på om lag 48.000 tonn. Dette er på samme

nivå som i 2023, men 43 prosent lavere enn i 2022. På Østkysten var produksjonen i 2024 på om lag 71.000 tonn.

Per i dag er det veldig lite atlantisk laks fra Canada til Europa, og det lille volumet som går er mest sannsynlig stillehavslaks. Det er lite trolig at vi får en vesentlig endring og dreining mot eksport til Europa ved en eventuell straffetoll på 25 prosent. Til det er prisen i Europa for lav til at det vil lønne seg.

Til asiatiske markeder, som allerede i dag får mye fersk laks med fly, er situasjonen en annen. I perioder går det allerede noe volum fra Canada til Asia. Varierende produksjon gjennom året på vestkysten har også gitt variasjon i eksporten til Asia.

I 2025 er det forventet at produksjonen på vestkysten vil være mer stabil enn det vi har sett de siste årene. Sesongmessig variasjon i produksjon følges av en sesongmessig variasjon i eksporten til Asiatiske markeder i 2024. Med en eventuell straffetoll forventes det et eksporten til Asia vil øke. Stor fisk til Kina og Taiwan og mellomstor fisk til Japan.

Markedsadgang Canada

Canadisk fersk laks har nulltoll inn til Thailand, Vietnam, Sør-Korea, Hong Kong, Malaysia, og 1,2 % til Japan, 7% til Filippinene. Land hvor Norge har dårligere markedsadgang enn Canada er Vietnam (10%), mens Norge har bedre markedsadgang til Filippinene (0%)

Effekt på norsk eksport.

Varierende konkurranse er noe norske eksportører er vant med. Med en eksport til 113 land i er norsk lakseindustri godt rustet til endring i konkurransen. Effekten vi i det lange løp være avhengig av hvor mye den globale etterspørselen endres som følge av endret markedsadgang.

Et eksempel på dette er Russland – som i dag har en import av atlantisk laks på om lag 75.000 tonn, som er en halvering sammenlignet med volumet i 2013. Russlands andel av verdensmarkedet er redusert fra 7 prosent til under 3 prosent.

Sør-Korea – et sjømatmarked med interne tumulter

Politisk situasjon

- Presidenten gjennomgår for øyeblikket en riksrettssak og grunnlovsdomstolen forventes å avsi en dom i løpet av de neste månedene.
- Hvis riksrettsvedtaket opprettholdes, vil det bli avholdt et presidentvalg innen 60 dager, noe som skaper politisk usikkerhet.

- Regjeringspartiet fokuserer på å opprettholde stabilitet mens de forbereder seg på mulige lederskifter.
- Opposisjonspartiet presser på for politiske reformer og utnytter offentlig misnøye for å styrke sin posisjon foran valgene.
- Begge partier posisjonerer seg for innflytelse i påvente av de kommende parlaments- og presidentvalgene.

Økende inflasjon og levekostnader:

- Sør-Korea opplever inflasjonspress, med stigende forbrukerpriser spesielt innen mat og dagligvarer.
- Den ustabile politiske situasjonen har ført til usikkerhet i finansmarkedene, noe som bidrar til svingninger i valutakursen.

Forbrukeradferd:

- Forbrukertilliten svekkes, noe som fører til redusert forbruk, spesielt på ikke-essensielle varer.
- Mat- og drikkeindustrien ser endringer i kjøpsatferd, med forbrukere som velger rimeligere alternativer eller reduserer ikke-essensielle spiseutgifter.
- Etterspørselen etter sjømat forblir stabil, men stigende kostnader og inflasjon påvirker prisene.
- Forbrukerne blir mer prisbevisste, noe som påvirker salget av premium sjømatprodukter.

Laks:

- Prisene på norsk laks har steget med omtrent 14,4 % sammenlignet med året før på grunn av valutakursfluktuasjoner.
- Retailere bruker langsiktige kontrakter for å holde prisene på norsk laks stabile og motvirke effekten av høye valutakurser. De inngår avtaler og kjører kampanjer for å øke salget av laks. Men høye valutakurser vil sannsynligvis fortsatt føre til prisøkninger, spesielt når nye kontrakter starter i midten av 2025.

Makrell:

- Prisene på frossen norsk makrell har økt med 2,58 % den siste måneden, med ytterligere prisøkninger forventet.
- Importvolumene har falt med 14,4 % sammenlignet med året før, noe som fører til mindre tilgang og prisøkninger.

- En stor retailer har sett en 10 % økning i prisen på frossen makrell fra Norge. Denne prisøkningen tilskrives den kraftige økningen i valutakursen mellom koreanske won og amerikanske dollar.

Utsikter/forventinger

- Markedet i Sør-Korea forventer fortsatt prisøkninger på viktige sjømatprodukter som norsk laks og makrell
- Som svar på den vedvarende høye valutakursen fokuserer store supermarkeder på tre hovedstrategier: 1) Bulk innkjøp 2) Øke utvalget av alternative matvarer 3) Priskampanjer
- Store retailere tilbyr rimeligere alternativer som chilensk laks, kanadisk storfekjøtt, vietnamesiske bananer. Salget av chilensk laks har økt med 30 % det siste året og prisen er omtrent 10 % billigere enn norsk laks.